

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek •

GEGR, 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 11. OKTOBER 1976 • EL. POSTFACH 606, CH-8058 ZUERICH FLUGHAFEN • Nr. 41.

Tragedie Kremlu s MIG 25

Když 6. září na malém civilním letišti v Hakodate na severu Japonska přistál supermoderní sovětský stíhač MIG 25, každý si snadno uvědomil, jaké přísně tajné vojenské a strategické informace — ve formě letounu a osoby pilota — padly do rukou Američanů a Japonců. Málokdo si ale uvědomuje, jaké mezinárodně-politické důsledky může mít podrobná demontáž a prohlídka letounu americkými a japonskými odborníky a údajná žádost pilota Bělenka o azyl v USA.

Politické důsledky aféry úletu MIGu 25 do Japonska lze očekávat mimo jiné z následujících skutečností: Sovětský svaz nejen z vojensko-strategických, ale i z velmocensko-prestižních důvodů několikrát žádal okamžité navrácení letounu, což Japonci na nátlak svých spojenců Američanů zamítli. Sověti trvají na své verzi, že se nejedná o zamýšlený nebo o zvenčí připravovaný úlet, nýbrž o zbloudění pilota, který pro nedostatek pohonných hmot musel přistát na japonském území. Podle mezinárodních zvyklostí je prý nutné vrátit pilota i letoun.

Jak opravdu došlo k úletu stíhače na Západ se veřejnost asi sotva kdy dozví. Sovětský výklad, že se jedná o nouzové přistání v důsledku technické závady na letadle, nelze jednoznačně vyvrátit: pilot měl na tomto posledním modelu přístroje nalétáno jen třicet hodin, přístroj neměl katapult, ale nálož ke zničení; Bělenko létal téměř půl hodiny nad japonským územím, vyhnul se přistání na vojenském letišti v Chitose a risknul je na civilním v Hakodate; po výstupu z letounu jej chránil s pistolí v ruce a vysvětlil, že přistál nouzově; až po hodinách začal rozporně měnit svůj důvod přiletu a žádal o azyl v USA — tento postoj lze snadno pochopit, protože Bělenko asi poznal, že pro něj není již návratu.

Snadno lze chápat i jednání americké rozvědky a vojáků, nevydat letoun sovětům, dokud nebude co nejdůkladněji prohlédnut. Nejmodernější sovětský stíhač je vojensky tak zajímavý a významný, že japonská diplomacie, hodlající letoun bez zdržení vrátit, nic nezmohla proti americkým a japonským vojákům. MIG 25 jim poskytne nedocenitelné informace o sovětské nejmodernější letecké technice. Informace, na jejichž získání by vynaložili ohromné množství prostředků, obdrželi nyní zdarma. Stíhač MIG 25 je jediný schopen ohrožovat vyvíjený americký strategický nadzvukový bombardér B 1, na jehož dokončení přispějí zajisté i získané údaje o jeho protizbraňi MIGu 25.

Vzpomeňme, kolik stovek milionů dolarů, času a utajování stálo americkou rozvědku vyzvednutí z několikatisícimetrové hloubky v Pacifiku utopené sovětské nukleární ponorky, za účelem poznání její technologie a výzbroje. Na získávání informací o zbraních a zámyslech protivníka se vynakládá ve světě spousta prostředků a každý způsob je k tomu "dobrý." USA a SSSR jsou nepřátelské strany, které proti sobě horečně zbrojí a špijonují. Úlet MIGu 25 do Japonska patří do oblastí špijonáže, můžeme si být jisti, že v opačném případě by sověti učinili totéž. Celý problém a dosah aféry však spočívá v tom, že únik neproběhl špijonážním způsobem, tedy skryt před zraky veřejnosti; celá záležitost se neodehrává za kulisami mezinárodní politiky, nýbrž na její scéně před světovým publikem. Mohou tak vzniknout nečekané a závažné důsledky na mezinárodní vztahy mezi Sovětským svazem, Japonskem a Spojenými státy americkými, ale i na mocenskou konstelaci v Kremlu a nepřímo pak i ve východoevropských zemích, jestliže americká a japonská diplomacie překročí míru trpělivosti staré gardy sovětských generálů. Dokonalé ponižení — dodání MIGu 25 v be-

PROBLÉMY VŠEOBECNÉ A ZVLÁŠTNÍ

Ferdinand Peroutka

V Americe oba kandidáti na prezidentství, president Ford a Jim Carter, bývalý guvernér jižního státu Georgia, se dohodli, že spolu budou třikrát veřejně, na televizi debatovat. To je demokratický způsob. Jak známo, Stalin nedeбатoval s těmi, kdo s ním nesouhlasili. Mao na ně pouštěl gardy tak zvané kulturní revoluce, a nechal je vláčet ulicemi a stavět na místo hanby. Chruščovovu pádu nepředcházela debata s Brežněvem a Kosyginem. V Československu skupina pana Bil'aka nedeбатovala s Dubčekem, nýbrž měla mnoho rozhovorů se sovětským vyslancem. Potom vyhlásila, že invaze rozhodla, kdo má pravdu.

Ze tří smluvených debat v Americe se konala první, cele věnovaná hospodářským otázkám a velmi disciplinovaná a co nejzdvořilejší. Zdá se, že americká politická veřejnost nedostala, co chtěla. Dle všeho očekávala, že dvě povahy a dva světové názory ihned se ohnivě střetnou. Avšak oba kandidáti dlouho citovali statistiky, dodané jim ekonomickými odborníky jejich strany. A oba opakovali, co již v obecné známosti řekl mnohokrát. Asi to bylo nutné, aby celkový obraz byl podán, ale neuspokojilo to ty, kteří si přáli dramatu hned na začátku. Počet těch, kdo se na tuto te-

levišní debatu dívali, se odhaduje na 90 milionů. Pokud nebyli předem rozhodnutí, koho budou volit za všech okolností, američtí voliči nepochybně chtěli získat živý dojem o obou osobnostech a teprve pak se rozhodnout. Kdysi Lincolnovy texty se roznášely po celé Americe, ale jen malý počet Američanů spatřil Lincolna na vlastní oči. To byla, jak mnozí cítí, temná doba předtelevizní. Televise představí člověka v největší blízkosti a v jasném osvětlení, je možno počítat jeho vrásky. Nevysílá jen slova, nýbrž fyzického člověka, který je za nimi. A v tomto případě ho vidíme za zvláštních okolností, pod tlakem veřejné debaty. Nemůže odejít, aby se s jinými poradil, nýbrž sám hned musí odpovídat. Tu se snadno vyjevuje, je-li převahou klidný nebo nervosní, je-li sebevědomý nebo nejistý, hodil-li jen slova před sebe a ještě je nedohonil. V tom televise je nemilosrdná. Před šestnácti lety byla první televizní debata kandidátů na президенství — Johna Kennedyho a Richarda Nixona. Nixon z nějakých důvodů se potil a několikrát olízl kapku potu na horním rtu. Jeho oči někdy bloudily, jakoby hledal pomoc. Prohrál televizní utkání a tím patrně i volby.

Je rok 1976, jsou vnitřní i

zahraniční problémy, jež nakupila moderní doba. Kandidáti odříkali své programy. Úhrnem možno říci, že jeden doporučuje spěch, druhý opatrnost. A úhrnem — podle zatímní reakce na debatu, možno říci také, že vo-

(Pokrač. na str. 3)

Dá Castro zbraně

Zbraně z Kuby? Představitelé nejsilnější černošské nacionalistické skupiny bojující za samostatnost jihozápadní Afriky, prý jednají na Kubě o dodávku zbraní. Kuba prý však zatím neuvažuje o vyslání svých vojáků, které má dosud v Angole, do jihozápadní Afriky.

Tvrdý postoj

Sýrie: vládní noviny Al Thawra v Damašku přinesly úvodník o tom, že hrozby ani prosby nedonutí Sýrii, aby se stáhla z Libanonu, než tam dojde svého cíle, totiž souhlasu Palestinců a libanonských levicových sil zastavit boje s tím, že se Palestinci stáhnou do svých táborů, podle Káhirské dohody z roku 1969, která určila podmínky jejich pobytu v Libanonu.

Podezřelá změna

Představitelé americké vlády studují nečekaný souhlas Sovětského svazu (učiněný prostřednictvím zahr. ministra Gromyky v OSN) se vzájemnou (t. j. sovětskou v USA a americkou s SSSR) inspekcí, která by zjistila, zda je dodržován zákaz podzemních nukleárních zkoušek. Dosud se něčemu podobnému Moskva zuřivě bránila, což je příčinou, že se americko-sovětské jednání o zákazu podzemních nukleárních výbuchů neustále protahuje.

dýnkách — je může přimět k dřívější praxi "nejdřív prašť, pak přemýšlet", a to ne ve směru na Západ, ale ve směru kremelských vládců, kteří svým povyšováním se na armádní generály a maršály jim chtějí více poroučet. Vzpomeňme aféry z března 1968 v Praze, kdy útek gen. Šejny do USA urychlil pád presidenta Novotného a vývoj Pražského jara. Aféra MIG 25 může přivodit pád Brežněva, ale sotva vývoj nějakého "Moskevského jara", spíše opak. Nástup nového generála u kremelských pák moci by znamenal obrát v mezinárodních vztazích a pro východoevropské národy další odsun možnosti nějakého pozitivního vývoje v SSSR, snad příhodný po odstoupení Brežněva.

Je nyní na americké diplomacii, aby aféru MIG 25 vyřešila co nejdecentněji v zájmu uvedených možných politických důsledků.

JOSEF ZÁBRANSKÝ

O ČESKOSLOVENSKU

Zájem Evropy

V Praze se sešli zástupci nejvýznamnějších evropských galerií na pozvání min. kultury ČSR. Účelem setkání bylo informovat je o nejdůležitějších historických památkách, předaných letos do fondů Národní galerie. Jde o to, aby si mohli zájemci po prohlédnutí děl vybrat ty, které by chtěli ve svých galeriích vystavovat.

Devadesát

Let oslavil nedávno český divadelní a filmový herec František Kovářík. Dostal při té příležitosti k ostatním titulům (zasloužilý umělec, nositel Řádu vítězného února a Řádu práce) titul Národního umělce. František Kovářík vystoupil ve své první filmové roli už v roce 1913.

Bratislava roste

Na rozdíl od přeplněné Prahy, hlavního města Slovenska se rozrůstá a to jak počtem nově budovaných továren a závodů, tak i obyvatelstva. Dnes má Bratislava 341.000 obyvatel. Jejich počet dosáhne během příštích pěti let 380.000, přičemž vzrůst bude zapříčiněn ze 43 procent přirozeným přírůstkem obyvatelstva a z 57 procent migrací z jiných krajů Slovenska.

Černá Hora,

populární krkonošské lyžařské i výletní a turistické místo, mění poněkud vzhled: výrazným, zdaleka viditelným bodem tu bude na příště televizní vysílač, který se tam bude pro druhý televizní program. Vysílač stavějí polští stavbaři.

Praga,

československá speleologická expedice, se vrátila po pěti týdnech z Francie a Španělska. Její účastníci zkoumali především krasové útvary ve francouzských Pyreneích a španělském pohoří Picos de Europe a mapovali některé dosud neprozkoumané podzemní chodby a jeskyně ve Španělsku.

PODPORUJTE

ČESKOU

NÁRODNÍ

ŠKOLU

Americké Listy/Evropské Listy. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc. 283 Oak St. Perth Amboy, N J 08861, USA. Tel: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor J. Martínek. Evropská redakce a administrace: EL Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Vychází každý týden s výjimkou dovolené. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Výhradní způsob placení: Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil. Obstrass, 8033 Zürich, s poznámkou "z. G. Americké Listy P5-622.890" Roční předplatné DM 50.00, pololetné DM 25.00, ve švýcarských francích ročně Sfr. 50.00, pololetné Sfr. 25.00.

Úspěch v cizině

Smíšený pěvecký sbor z Liberce — Ještěd — na XV. mezinárodním ročníku soutěže ve sborovém zpěvu v italské Gorizii získal jedno, druhé a dvě třetí místa. Také dostal zvláštní cenu za největší celkový počet získaných bodů ve všech soutěžních kategoriích.

600 tramvají

dodá Československo v roce 1978 do Sovětského svazu. Příslušný kontrakt byl podepsán mezi čs. exportním podnikem Pragoinvest a sov. Mašinoimportem v Brně v rámci 18. mezinárodního strojírenského veletrhu.

Politický proces

Skupina hudebníků a textařů, zatčená před několika měsíci, byla nedávno v Praze odsouzena takto: Ivan Jirous osmnáct měsíců, Pavel Zajíček dvanáct, Svatopluk Karásek a Vratislav Brabec osm měsíců, všichni nepodmíněně. Vláda si dala pozor, aby hovořila o politickém procesu, třebaže každý ví, že proces politický byl. Skupina byla souzena — pro "trestné činy výtržnictví ve spolupachatelství..."

Podpora

Opět jednou je na přátelské, nicméně oficiální návštěvě v Československu kubánská delegace, tentokrát, jako ostatně tak často, vedená ministrem zahraničního obchodu. Čs. tisk se jen nekonkrétně zmiňuje o jednáních. Ale vzhledem k nelepšící se hospodářské situaci v Castrově ráji si lze snadno představit velepodporu, která bude Kubě poskytnuta v rámci právě v Praze podepisované "dlouhodobé obchodní a platební dohody mezi ČSSR a Kubánskou republikou na léta 1976-1980." Na kubánskou "revoluci v praxi" značně dopláčí československý lid.

Černé divadlo

z Prahy je na velmi úspěšném zájezdu po Austrálii. Tamtéž, v Melbourne na I. mezinárodním festivalu animovaných filmů, získal československý snímek režisérů Jaroslava Doubravy, Miloše Macourka a Adolfa Borana, zvaný Nesmysl, Cenu za nejlepší dětský film.

MARNÝ SEBEKLAM

Pravil v pražské televizi jeden mudrc, po zuby vyzbrojený frázemi vládnoucí ideologie: "Výsledkem budování rozvinuté socialistické společnosti v Československu je zintenzívnění procesu přetváření českého a slovenského národa na národy socialistické." Toto bohorovné zjištění mělo vyvolat dojem, že oba národy jsou zcela a beze zbytku spokojeny s totalitním režimem, jenž se nad nimi klene. A protože nejde o zjištění ojedinělé — státní propaganda neustále provolává slávu nezdolné jednoty lidu —, stojí za to se u něho zastavit a třeba položit otázku: co je důkazem takové jednoty a je to vůbec jev možný a žádoucí?

Samozřejmě, že ona citovaná propaganda si takové otázky nepoloží, natož aby připustila nějakou jasnou a pravdivě doloženou odpověď. Ta — už podle docela jednoduché logické úvahy všeobecné — by nebyla oné režimní frázi příznivá. Letité zkušenosti s organizací lidské společnosti dokazují, že v moderní době se jako nejpłodnější prostředí pro uskutečnění humanitních potřeb ukazuje otevřené společenství, v němž mohou soutěžit ve výkonu různé zájmové skupiny, nabízející jako platformu také různé možnosti demokratického vývoje. Ty zkušenosti přinášejí samozřejmě i leckteré trpké zážitky, vývoj není pouze jednoznačně nadějný — na to je dnešní svět příliš složitý. Ale základní směr je jasný; politická diktatura nepatří k pokrokovým společenským zřízením.

Ostatně: uvažuje-li se dál,

CHURAVÝ TITO

Mluvčí jugoslávského ministerstva zahraničí nedávno řekl, že pro onemocnění prezidenta Tita, který se již zotavuje, byla odložena říjnová návštěva východoněmeckého vůdce Ericha Honeckera. Od té doby, co bylo oznámeno, že 84ti-letý Tito trpí nemocí jater, která vyžaduje několik týdnů klidu a léčby, je to už pátá návštěva zahraničního hodnostáře, jež byla odložena: francouzského prezidenta Valéryho Giscarda d'Estaing, dánské královny Margretty, vůdkyně britské konservativní strany Margeřety Thatcherové a čelného amerického diplomata-veterána Averella Harrimana — která je teď poradcem Jimmyho Cartera, kandidáta demokratické strany na úřad prezidenta.

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

ukáže ve velmi brzy, že ona vychvalovaná "jednota lidu" nejen že neexistuje, ale je neuskutečnitelná. Ani dlouholetý útlak nedokázal v žádné z diktatur zlikvidovat opoziční síly, které jsou ovšem jen projevem širšího neformulovaného odporu proti vládnoucímu systému. Oficiální činitelé — když občas připustí existenci nesouhlasu — omezují rozsah opozice posměšně na hrstku lidí. Československá zkušenost konce let šedesátých a začátku let sedmdesátých dokazuje pravý opak. Nositeli protestu proti vnucené vládnoucí garnituře nejsou jen pověstní spisovatelé, ale široké kruhy věru lidové, jak o tom svědčí nejrůznější příznaky: komunistická strana musela ze svých řad vyhnat statisíce členů; odbory musely vyměnit tisíce funkcionářů; plynulé vyšší vzdělání bylo opět třeba svázat s členstvím v jednotné mládežnické organizaci. Nic v současném vývoji hospodářském a společenském nenaznačuje, že by se ta "jednota" nějak výrazně projevovala ve všelidovém nadšení a v nezištném zápale.

A navíc: ani ostatní "socialistické" národy nic takového neprokazují. Polští dělníci letos opět pěkně hlasitě zabušili na dveře partajních sekretariátů, takže všemocná vláda raději odložila některá svá nepopulární opatření. Daleko hlasitěji než v letech předchozích se ozvala i opozice východoněmecká. A

zase: nejen spisovatelé. Německá demokratická republika musela dokonce na své konto připočítat i vlastního Jana Palacha: evangelický pastor Brüsewitz obětoval svůj život na protest proti útlaku především mladých myslí ve své zemi. A celá východoněmecká evangelická církev se dokázala k jeho protestu veřejně přihlásit. K tomu možno připočíst i takzvané "disidenty" sovětské, které Moskva soustavně "vyvází" na Západ, dále kritické hlasy mad'arské, ozývající se občas hlavně v ekonomicko-politických kruzích, a (byť jde o okolnosti trochu jiné) stálou kritiku jugoslávských myslitelů, zabývajících se výzkumem společenských modelů. — A to je — opakujme — řeč jen o těch zjevných vystoupeních, která jsou pouze odleskem celkových nálad a stavu národních myslí.

Sebeklam úřední propagandy ve věci lidové jednoty je dvakrát marný: ona sama ví dobře, jak tomu je ve skutečnosti; a lidi, kteří tu skutečnost tvoří, může stova přelstít. Šprýmař by mohl říci: jediná jednota, která je v totalitě aspoň trochu v pořádku, je ta — tělovýchovná.

Milan Schulz

DANIEL

P. MOYNIHAN

byl jmenován kandidátem také Liberální strany státu New York do senátu pro listopadové volby, kde jeho protikandidátem — za Republikánskou stranu — je senátor James L. Buckley. Události kolem Moynihanova jmenování měly několik zajímavých bodů, mezi nimiž ten, že guvernér státu New York, Carrey slibil být osobním prostředníkem při řešení jakýchkoli problémů mezi Liberální a Demokratickou stranou.

Chcete si přivydlat

pouhým uvedením Vašeho telefonního čísla v reklamní části telefonního seznamu, nebo občasnou inzercí?

ABC nabízí zastoupení pro kteroukoliv zemi. Částečný nebo plný úvazek. Vynikající výdělkové možnosti, zvláště v universitních městech. ACADEMIC BOOK CLUB, Dept. PA, P.O. Box 1507, Kingston, Ont., Canada K7L 5C7.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu

EVROPSKÉ LISTY,

Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Přihlašuji se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50.00, pololetní Sfr. 25.00 nebo přepočít v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno
Adresa
Podpis

PROBLÉMY VŠEOBECNÉ . . .

(Pokrač. ze str. 3.)

liči, aspoň přemýšlivá jejich část, snaží se zjistit osobnosti, jež jsou za oběma televizními portréty. Ať jakékoliv jsou jednotlivé problémy, ať je třeba více spěchu nebo více opatrnosti, zdá se, že voliči hodlají dát přednost tomu, kdo by vzbudil dojem, že má více vůdcovských vlastností. A, je-li možno užít starého slova, v kom je více ryzosti. Čeká se na dvě další debaty.

Jednotlivé problémy ovšem existují, v jejich popředí stojí inflace a nezaměstnanost. Demokratická strana je spíše proto, aby nezaměstnanost byla řešena, Republikánská strana spíše proto, aby větší inflace byla odvrácena. Poněvadž otázka pokrokovosti stále je na pořadu: co je pokrokovější, bránit inflaci nebo bránit nezaměstnanost? O tom se neodvažujeme hlesnout. Nevíme. Patrně mnoho záleží na polemické schopnosti té nebo oné strany. Demokratická strana kritizuje Republikánskou pro její nevšímavost. Republikánská strana kritizuje Demokratickou pro náklonnost k inflačnímu hospodářství. Snad další debata kandidátů upře-

sní věci. Proklaňuje se za zjištěno, že nezaměstnanost v Americe stoupla, ačkoliv více lidí je zaměstnáno než kdy dříve. To by nasvědčovalo tomu, že více složek společnosti snad více žen, snad více mládeže hlásí se o zaměstnání. Je-li tomu tak, pak vzrůst nezaměstnanosti není ničím vinou.

Je v Americe určité politické zařízení, jež Evropané z vlastní zkušenosti neznají. Volební americký řád je nepředstavitelně demokratický. Aby demokratičnost co nejvíce byla zajištěna, začíná už uvnitř politických stran. Obě americké politické strany pořádají ve svém lůně předběžné volby, jejichž smyslem je, aby strana kandidovala ty osobnosti, k nimž největší počet členů strany projeví svou přichylnost. To je theoreticky dokonalé. Prakticky to někdy zkresluje celkový obraz. Chut' voličů volit není nepřekonatelná, a méně voličů obyčejně hlasuje v těchto předběžných volbách než potom ve volbě generální. Tak předběžné volby může vyhrát cílevědomá, aktivní menšina, vítězně může z nich vyjít kandidát, s nímž většina strany bude nespo-

kojena a dá to najevo neúčastí v generálních volbách, někdy i více nebo méně tajnou agitací proti němu. Před 4 lety byl za kandidáta na президенství postaven muž — který drtivě zvítězil ve volbách předběžných a ještě drtivěji byl poražen ve volbě generální. Všeobecné volební právo má velkou moc. Volič je nepřemožitelný — i když je aktivní, i když je pasivní. Všeobecné volební právo má zaručit, že vyhraje většina obyvatelstva. Ale může také paradoxně způsobit, že vyhraje menšina. Může se tak stát ve volbách předběžných a ve volbě generální, jestliže většina, bud' z pohodlnosti, nebo proto, že žádný z kandidátů se jí nelíbí, zůstane v den voleb doma nebo jede na výlet.

Obě strany se dovolávají vůle lidu, jak v demokracii ani jinak nemohou. O vůli lidu jen historie poví pravdu. Pokud dějiny jsou známy, lid vždy byl rozdělen. Pravděpodobně polovina lidí více se bojí inflace a polovina více nezaměstnanosti. V první československé republice ve všech volbách hlasy pro socialismus a proti němu byly přibližně rozděleny na půl. Leckteré důležité americké volby skončily jednoprocenním vítězstvím. Jak tu vykonstruovat vůli lidu? Jestliže politik praví: Já nechci nic, ale lid chce — tu bud' je unesen nadšením, nebo to patří do politické poesie. Žádné hromadné heslo nezabaví politika povinností vlastního úsudku.

ZATČENÍ

V Moskvě byl zatčen 23-letý Francouz Jean-Christian Tirat pro rozšiřování letáků, kritizujících sovětský režim. Tirat byl zatčen při rozdávání těchto letáků na jedné stanici moskevské podzemní dráhy. Z Moskvy došly zprávy, že Tirat bude postaven před soud a obžalován z protisovětské agitace a propagandy. Podrobnosti svého činu vysvětlil mladý Francouz v interview, který natočil před svým odjezdem do Moskvy a který vysílala rozhlasová stanice France Inter. V tomto interviewu Jean-Christian Tirat řekl, že chtěl ukázat, že "mnoho mladých Evropanů si přeje svobodu pro všechny země a že jsou proto připraveni obětovat svou osobní svobodu, aby pomohli utlačovaným."

Smutný automobilismus

Při autonehodách na evropských silnicích zahyne ročně sto tisíc osob a dva milióny jsou zraněny. Vyplývá to ze zprávy Světové zdravotnické organizace,

Jsme látkou z níž se snové sprádaají

WILLIAM SHAKESPEARE

(The Tempest, Act 4, Scene I)

Zábava, veselí je u konce a naši herci,
Jak jsem to předpověděl, byli duchové,
Jež zmizeli, rozplynuvše se v nic,
Jak vzduch, jak čirý vzduch.
A celé předivo té bezpodstatné látky,
Nádherné paláce, vysoké hradní věže,
Vznešené chrámy, celý širý svět
Vše v nic se rozplyne a zmizí
Jak bezpodstatný zjev.
Jsme látkou z níž se snové sprádaají,
Náš krátký život spánkem obléván.
Pane, jsem utrápen, odpusťte mi slabost,
Můj starý mozek sténá starostmi.

ANTONÍN CEKOTA

Budou se potit

motto: Státní bezpečnost ve snu pracovatí viděti:

Budeš svědkem zázraku!

Zázraky se dějí jen jednou, pravil název onoho proslaveného francouzského šlágru, ale občané Prahy, kteří v tyto dny zavítají na procházku na Klárov a mrknou očkem do zahrady Strakovy akademie, kde teď sídlí předsednictvo federální vlády ČSSR, to mohou potvrdit. Neboť pro soudruhy Štrougala a Zusku se v sousedství sídliště této převodní páky stranické (sovětské) politiky buduje sauna. Ne jen tak ledažáká. Dlaždičky se dovezly z Maltý, dříví z Finska, zařízení sauny samé od Angličanů, kohoutky, věšáčky a kliky, aby se tato sauna na nejvyšší úrovni odlišila od zařízení, kterých může používat nějaká obyčejná verbež, dodala americká firma Kohler. Štrougal zapocený už i tak dost aférou se zpěvačkou Vondráčkovou se teď bude potit, a potit se bude i Zuska.

Jeho osobní sauna bude dokonce o celé čtyři a půl čtverečního metru větší. Nebude chybět ani importované masážní zařízení, na kterém si budou soudruzi zpevňovat špeky nabyté ve službě pracujícího lidu měst i venkova. A kterak to vše souvisí se svrchu uvedeným mottem převzatým z ilegálního snáře SNB? Odborníky, zedníky, instalatéry a elektrikáře dodal mimo plán Stavební podnik Praha, ale protože důvěřujeme (zejména pak lidu), avšak prověřujeme, přidavači se stali příslušníci StB, oddílu Ostraha, pečujícího o členy ÚV KSČ a vlády. Z čehož je vidět, že pověsti o jejich fenomenální lenosti jsou pouhou pomluvou třídních nepřátel. Když jde o saunu, neváhali přiložit ruce k dílu, samozřejmě, že za zvláštní příplatek. Údajně tak zvané potné.

A abychom nezapomněli. Březová košťátka, kterými budou soudruzi v přestávkách mezi svou odpovědnou prací bít měšťáka v sobě, dodá Sovětský svaz. Možná, že už k výročí 25. února.

K/Videň

Přátelé:

VÁNOCE se blíží

Váš vánoční dárek TUZEX rychle objednejte u staré spolehlivé firm

ALEŠ, autoriz. zástupce TUZEXU

pouze na této adrese:

ALEŠ, 1371 FIRST AVE., NEW YORK, NY. 10021

Hodláte-li navštívit ČSR v příštím roce, obraťte se na naše oddělení:

ALEŠ Travel Agency,

1371 First Ave., New York, NY 10021

Obstaráme letenky (za ceny leteckých společností), visa, etc.

Blažej Vilím, 1909-1976

Rada svobodného Československa oznamuje s lítostí úmrtí Blažeje Vilíma, generálního tajemníka Čs. sociální demokracie v době před komunistickými pučem. Zemřel 23. září v Londýně.

Blažej Vilím se narodil 3. února 1909 v Praze a v mladém věku vstoupil do Čs. sociálně demokratické strany dělnické. Před druhou světovou válkou byl tajemníkem nejsilnější odborářské organizace, Svazu kovodělníků, a redaktorem jeho orgánu "Kovodělník". Po likvidaci sociální demokracie za Druhé republiky se stal členem přípravného výboru a později předsedou Národního hnutí pracujících mládeže. Po okupaci Československa nacisty a likvidaci Národní strany práce a NHPM byl členem ilegálního sociálně demokratického ústředí. Program této ilegální sociálně demokratické organizace zdůrazňoval nutnost národní jednoty v boji proti nacismu a svůj demokratický socialismus stavěl do ostrého protikladu vůči komunistické diktatuře proletariátu.

V den svých 37. narozenin v roce 1940 byl Blažej Vilím zatčen spolu s řadou dalších funkcionářů sociálně demokratické mládeže. Po krutých výsleších na Pankráci byl předán Lidovému soudu v Berlíně a odsouzen na dlouhá léta do káznice. Po osvobození americkou armádou v Bambergu se vrátil do Prahy a stal se generálním tajemníkem Čs. sociální demokracie a členem Prozatímního národního shromáždění. Ve volbách 1946 byl zvolen do parlamentu za mladoboleslavský kraj. Jako generální tajemník měl nesnadný úkol řídit stranu, jejíž dělnické kádry byly oslabeny a jejímž předsedou byl prokomunista Zdeněk Fierlinger. Na brněnském sjezdu strany v roce 1947, kde Fierlinger byl odstraněn, hrál Vilím rozhodující úlohu a byl znovuzvolen generálním sekretářem.

Během komunistického puče v únoru 1948 byl jedním z prvních, který byl novým prokomunistickým vedením sociální demokracie vyloučen a byl také jedním z prvních nekomunistických politiků, který uprchl z vlasti před hrozcím zatčením. V Anglii obnovil činnost sociální demokracie v exilu a krátký čas byl jejím předsedou. Pro politické a osobní spory se Blažej Vilím stáhl z vnitroexilové činnosti na počátku padesátých let a věnoval se publicistické činnosti a později se stal redaktorem "Perspektiv socialismu", vydávaných Universum Sokol Publ. v Americe. Blažej Vilím nikdy neztratil zájem o vývoj ve vlasti a pro svou činnost v exilu jej komunisté po okupaci Československa v srpnu 1968 obvinili, že byl jedním ze strůjců "Pražského jara".

Čest jeho památce!

BĚLEHRAD — SOFIE

Do Sofie přiletěla jugoslávská delegace vedená členem politbyra Vidičem a náměstkem ministra zahraničí Mojsovem. Sofijský rozhlas o nadcházejících rozhovorech neřekl nic bližšího, pouze to, že obě strany budou jednat o současném stavu vztahů mezi oběma zeměmi a o jejich dalším rozvoji.

Vztahy mezi Jugoslávií a Bulharskem procházejí od skončení druhé světové války fázemi zvýšeného napětí, které vždy vystřídá období korektního, ale chladného vzájemného respektování. Jablkem sváru je Makedonie; Makedonci mají v Jugoslávii vlastní svazovou republiku a vlastní školy. Jsou považováni za samostatný národ s vlastní historií a kulturou. Sofie to čas od času vehementně kritizuje; v Bulharsku žijí také Makedonci, ale nemají právo na vlastní národní život, protože jsou oficiálně považováni za Bulhary, hovořící dialektem. Z toho také vyplývá, že Makedonci jugoslávští nejsou Makedonci, nýbrž Bulhary. A kdo může dnes s jistotou tvrdit, že například po Titově smrti nebudou chtít s podporou Sofie (a tedy i Moskvy) navázat užší svazky s Makedonci bulharskými? Za druhé světové války bulharské jednotky část jugoslávské Makedonie okupovaly. Loni byl na oficiální návštěvě v Bělehradu bulharský ministr zahraničí Mla-

Mezinárodní přehled

denov. Už tehdy byla příležitost udělat výrazný krok k urovnání sporu. Ale tehdy se v komuniké objevila pouze na první pohled bezvýznamná věta o tom, "že se Tito s Živkovem sejdou, aby prohodili sporné otázky". Datum schůzky uvedeno nebylo. Brzy na to spor o Makedonii vzplál znovu.

JAK DÁL
V POLSKU?

Deník Życie Warszawy uvedl v komentáři k projevu ministerského předsedy Pjotra Jaroševiče, že nynější cenovou strukturu v Polsku lze udržet jen vládním úsilím, podporovaným šetrností a trpělivostí obyvatelstva. Jaroševič referoval sejmu o problémech polského zemědělství, které v červnu přiměly vládu, aby navrhla drastické zvýšení cen potravin. Po protestních demonstracích však byly tyto návrhy odvolány. Vláda pak navrhla méně citelné zvýšení cen masa, ale i to nakonec odvolala. Zvýšení cen základních potravin bylo odloženo nejméně o jeden rok. Jaroševič oznámil, že Polsko nebude moci uspokojit poptávku po masu nejméně jeden rok, přesto, že už dovezlo 40.000 a plánuje dovoz dalších 30.000 tun masa. Premiér připsal, že se jeho

kabinet v červnu mýlí a vyzval veřejnost, aby měla porozumění pro nynější opatření.

Vedení polské komunistické strany bylo vážně ořeseno zjištěním, že ztratilo kontakt s veřejným míněním. Podle komunistických pramenů ve Varšavě se strana na jaře radila s prvními tajemníky všech krajských výborů, ale jen jediný varoval před nepokoji po drastickém zvýšení cen. Ostatní prý prohlašovali, že lidé chápou nutnost tohoto kroku a že jej přijmou. Terčem kritiky se tehdy stal ministerský předseda Jaroševič, ale šéf strany Edward Gierek převzal ihned po nepokojích plnou zodpovědnost. Z oficiálních pramenů nikdy nebylo oznámeno, jak bylo možné, že původně očekávané zvýšení cen o třicet procent bylo náhle zdvojnásobeno a v některých případech dokonce ztrojnásobeno. Nejprůhlednějším vysvětlením je, že podstatnější zvýšení cen žádal Jaroševič, podporovaný většinou politbyra a že Gierek se zpočátku zdráhal, ale pak k němu svolil. Gierkovo vedení bylo vždy hrdé na otevřenou diskusi s dlouho nevrlym a nepřátelským obyvatelstvem a na to, že díky větší popularitě mohlo stabilizovat režim. Gierek jezdil po celém Polsku, pořádal veřejná shromáždění, mluvil k dělníkům a snažil se zkoumat jejich náladu. Reakce veřejnosti letos v červnu však polským komunistům ukázala, že — jak řekl jeden z nich — "mluvili jsme sami se sebou."

NOVÝ ČLEN
EVROPSKÉ RADY

Před sídlem Evropské rady ve Štrasburgu vlaje nyní také portugalská vlajka. Portugalsko se stalo 19. členem tohoto orgánu, který byl založen v roce 1949 za účelem upevnění evropských demokratických tradic a v zájmu spolupráce pro hospodářský i sociální pokrok. V současném pětiletém programu Evropské rady se zdůrazňuje význam boje za demokratické svobody a občanská práva. Přijetí Portugalska do Evropské rady vyjádřilo důvěru ve stabilitu demokratických poměrů v této zemi, která se teprve v dubnu 1974 zbavila dlouholetého autoritativního systému a procházela pak po jistou dobu chaotickým vývojem, ale je nyní, po řádných pluralitních parlamentních a presidentských volbách, vítaným partnerem ostatních členů štrasburského orgánu. Vstup Portugalska do Evropské rady pozdravili například zvláštními prohlášeními německý spolkový ministr zahraničí Gen-

scher a mluvčí britského ministerstva zahraničí. Portugalský ministr zahraničí Ferreira, který ve Štrasburku podepsal vedle dokumentu o vstupu do Evropské rady také evropskou chartu lidských práv, zdůraznil, že se Portugalsko chce přiblížit politicky i hospodářsky západní Evropě. Jinými slovy, ve Štrasburku byl potvrzen zájem Portugalska také o začlenění do Evropského hospodářského společenství. O toto členství vláda v Lisabonu sice ještě formálně nežádala, ale je to součástí programu, který předložil v červenci Národnímu shromáždění v Lisabonu předseda menšinové socialistické vlády Soares.

Na vnitřní frontě se zatím Soaresova vláda rozhodla pro navrácení půdy, kterou v porevolučním období ilegálně obsadily, hlavně na jihu země, skupiny, vedené převážně komunisty, jejím zákonným vlastníkem. Toto rozhodnutí není bez hospodářských motivů. Soares sám konstatoval, že ilegální akce způsobily zemědělství velké škody. Vyšším principem za vládním usnesením je však také skutečnost, že k upevnění demokracie patří i upevnování zákonnosti a právní bezpečnosti. Vládní prohlášení ujistilo, že za půdu, jež byla vyvlastněna v rámci zákonné pozemkové reformy, budou dosavadní vlastníci odškodněni. Nelikviduje se tedy celá reforma, ale odmítá se legalizace násilného postupu. Otázkou pochopitelně je, zdali se vládnímu rozhodnutí podřídí také ti, kteří se svého času zmocnili ilegálně půdy, respektive krajně levicové síly v zemědělských odborových organizacích a na politické scéně. V pozorovatelských kruzích se hovoří o tom, že se Soaresova vláda vlastně rozhodla podstoupit také zkoušku své autority. Vzhledem k tomu, že se v Portugalsku dostala krajní levice do značné izolace, existují předpoklady pro to — aby vláda v této zkoušce obstála.

POSÍLENÍ
LIBERÁLNÍ LINIE

Ve Španělsku složil přísahu generál Manuel Guttierrez Mellado jako nový první náměstek ministerského předsedy se zvláštní odpovědností za otázky národní obrany. Guttierrez Mellado, který má pověst liberálního demokrata, vystřídal ve významné vládní funkci generála Santiaga Diaze de Mendivila, který se počítá k členům nejkonservativnějšího křídla v armádě. Z těchto okolností bylo jmenování Gutterreze Mellada pozdraveno i opo-

sičními kruhy. Bylo i řečeno, že je to nejvýznamnější událost od úmrtí šéfa státu Franca a od propuštění premiéra Ariase Navarra. Do konce i vedoucí představitel hlavní španělské socialistické strany PSOE Felipe Gonzalez, který zaujímá kritické stanovisko k programu krále Juana Carlose I. a ministerského předsedy Suareze — označil jmenování Gutterreze Mellada za posílení liberální linie ve vládě.

PROGRAM PŘÍSNÉ
ÚSPORNOSTI

Francouzský premiér Raymond Barre vyhlásil program přísné úspornosti, který má dát francouzskému hospodářství novou vzpruhu. Soubor protinflačních opatření zahrnuje především všeobecné zmrazení cen a mezd do konce letošního roku, zvýšení daní z příjmů — zejména vyšších, a zvýšení daní z motorových vozidel a benzínu. Cílem opatření je stlačit růst mezd a cen do konce příštího roku na 6 a půl procenta.

Francouzská levice a odbory nový sanační plán smahem odmítly. Tři nejdůležitější odborové organizace, "CGT", ovládaná komunisty, "CFDT", demokratická konfederace, a Svaz učitelů vyhlásily na 7. říjen celostátní stávkou.

Nikdo ovšem neočekával, že by levice uvítala plán, jehož hlavním cílem bude zpomalit tempo inflace, která dosáhla loni 12ti procent. Ale krajně nepříznivý ohlas a nesmlouvavý tón ve všech levicových kruzích patrně zklamaly jak presidenta Valéryho Giscarda d'Estaing, tak premiéra. Barre před vyhlášením svého plánu obsažně konsultoval zástupce všech vrstev obyvatelstva — zaměstnanců i zaměstnavatelů. Ve veřejném dopise premiér napsal: "Přesvědčíte se, že jsem při výběru opatření, o nichž jsem musel rozhodnout, přihlédl k vašim požadavkům co nejvíce." To platí podle jeho slov zvláště pro spravedlivé rozdělení břemene, které musí francouzský národ nést. S tím levicové strany a odbory zřejmě nesouhlasí. Vůdce CGT Georges Séguy označil program za "vyhlášení války pracujícím" a žádal "aby byl tento plán sociální regrese velice odmítnut". Úspěch Barreova plánu bude závisť na souhlasu většiny Francouzů, utáhnout si opasek a smířit se s dočasným zastavením dalšího vzestupu životní úrovně.

Po vyhlášení celostátní stávky hlavní otázka patrně zní: jak daleko chce levice jít? Přeje si totální konfrontaci a snad i předčasné volby? Levicová předáčí v poslední době tvrdili, že by získali většinu v Národním shromáždě-

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnosu od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

JIHOAFRICKÉ KONFLIKTY

Rasové nepokoje v Jižní Africe — které si od konce června vyžádaly už více než 300 lidských životů a několik tisíc raněných — jsou výsledkem po desetiletí stoupajícího napětí — které vyrůstá z historických podmínek života rozličných národnostních skupin této oblasti. Mrtví "černí" ze Soweta a zastřelení "barevní" z Kapského města mají jedno společné: Odpor proti politice bílých, především takzvaných "Burrů", která nebílou většinu této země zjevně poškozují.

Mezi 25ti miliony obyvatel Jižní Afriky je asi kolem 18ti milionů černých. Další dva miliony jsou barevní míšenci a téměř jeden milion jsou Indové. Kolem 4 a půl milionu obyvatel patří k vládnoucí "bílé" bursko-britské vrstvě. Černí, zvaní v Jižní Africe souhrnně "bantu", což znamená v jazyce zulu prostě člověk, se dělí do devíti velkých kmenů: Zulu — Kshosa, Tsvana, severní a jižní Sotho, Shangaan, Svazi, Ndebele a Venda.

V Kapském městě a kolem něho žije největší část z oněch dvou milionů míšenců, zvaných "coloureds", čili barevní. Jejich vznik a osud je těsně spjat s vývojem burské historie a kultury. Jsou to potomci bílých Burrů a hotentotů či zavlečených negerských a asijských otroků nebo míšenci různých nebielých ras. Oni jsou dnes v této své domovině největšími bezdomovci mezi všemi barevnými rasami, přesto že mluví stejnou řečí jako bílí Burové, přesto že mnozí z nich jsou členy uznávaných reformovaných církví, přesto že měli plné volební právo, posílali své děti do škol a universit probílé, vykonávali "bílé" povolání a bydleli v oblastech podle své vlastní volby.

dění, kdyby se volby, stanovené na jaro roku 78, konaly teď. Jak se zdá, předešlý premiér Jacques Chirac, pokládá toto tvrzení za oprávněné a střetl se s prezidentem v otázce priorit pro nejbližší budoucnost. Chirac chtěl soustředit vládní akci na udržení nynější většiny. Giscard d'Estaing se rozhodl pro Barra, aby provedl program přísné úspornosti a větší hospodářské spravedlnosti, od něhož si prezident slibuje rozšíření své parlamentní většiny. Je možné, že se levicová aliance obává, že by se Giscardův plán mohl ukázat úspěšným a že je tudíž nutné zahájit proti němu boj okamžitě a co nejrozhodněji.

Rasové zákonodárství jihoafrické vlády těmto barevným míšencům totiž jejich po generace uznávaná práva — včetně práva volebního vzalo, a na začátku sedmdesátých let začala vláda provádět nucené přesídlování barevných; z malebných sídlišť v centru Kapského města je stěhovala na vzdálený venkov.

První styky bílých s černými obyvateli jižní Afriky začaly před třemi sty lety; v roce 1652 přistáli holanďští mořeplavci u Mysu Dobré naděje, v jehož okolí žili tehdy Hotentoti, žijící se pastevectvím, a takzvaní Křováci. Až o sto let později se střetli evropští chovatelé dobytka a osadníci u dnešního přístavu Port Elisabeth s bojovnými předchůdci těch černých národů, jejichž potomci dnes bojují o svá práva. Příslušníci kmene Kshosa, později Zulu a Svazi, zaplétali Bury — v jižních oblastech později, během následujícího století — do stále nových bojů a válek.

Původní černí obyvatelé střední Afriky se už v předchozích stoletích vydali na jih, hledat úrodné pastviny — a bránili zde své nároky vůči bílým "přivandrovalcům", kteří ovšem za tímž účelem rozšiřovali své panství směrem k severovýchodu. Ještě v roce 1879 svedli předkové dnešního vůdce kmene Zulu Gatsy Butheleziho vítěznou bitvu s britskými oddíly. Posléze ovšem tento i další africké kmeny podlehlly převaze střelných zbraní bělochů.

Vedle Burrů sehráli v této pohnuté historii jižní Afriky značnou roli i právě zmínění Britové. Ti obsadili Mys Dobré naděje v 18. století a byli dalším sporným elementem v už i tak napětím překypující směsici národů. Jako noví osadníci přicházeli většinou přes Indický oceán a znepríjemňovali život především Burrům, nedbajíce jejich vžitých práv a zatlačující je do vnitrozemí. Jenomže tam, jak víme, se Burové nutně střetávali s bojovnými černošskými kmeny, takže se ocitli v dvojím ohni.

Britsko-burské rozpory tedy konflikt bílých s bílými, vyústily na přelomu našeho století v burských válkách, jejichž výsledkem bylo přivtělení celé jižní Afriky k britskému impériu. Až v roce 1961 se v roce 1910 založená Jihoafrická unie odpoutala od britské koruny a stala se nezávislou republikou. Nedůvěra, živěná mezi Bury a Angličany po léta neutu-

chajícími válkami a třenicemi, silný britský vliv na jihoafrické hospodářství a ni různá historická a jazyková pozadí obou těchto největších bílých národnostních skupin, nejsou dnes v jihoafrické republice na první pohled patrná, a přesto hrají nemalou roli, zejména jde-li o poměr k nebělošské většině v zemi.

Pro úplnost nesmíme zapomenout ani na čtvrtou početnou skupinu obyvatel této země, jejichž pravlastí je Indie. Indové sem přišli především jako dělníci na plantážích cukrové třtiny za svými britskými zaměstnavateli, kteří je sem rádi zvali. Žili a žijí především v provincii Natal u Indického oceánu. Když jejich pracovní smlouvy vypršely, stávali se z nich ve vzrůstajících přímarských městech — hlavně kolem Durbanu — obchodníci a řemeslníci. Nabídka jihoafrické vlády, že jim zaplatí návrat do jejich původní vlasti, nechávají bez povšimnutí. Svými malými a středními podniky přispívají totiž nemalou měrou jihoafrickému hospodářství a cítí se právem touto politikou apartheidu uraženi. Sami jsou ovšem nenáviděni těmi, s nimiž mají do značné míry obdobný osud: totiž příslušníky černého národa Kshosů, v jejichž původní domovině, v krajích Transkai a Oiskai, hlavně žijí. Vidí v nich své potenciální nepřátele, kteří omezují možnost jejich vzestupu.

Situace je složitá a konfliktní na všech stranách. A jaký je stručně řečeno, postoj jihoafrické vlády k tomu všemu? Jihoafrická vláda uznává právo černých na část země, ve kterých žili už jejich předkové. Zákonů předpokládají, že se v těchto oblastech (takzvaných "mateřských zemích") budou černé národy, či chcete-li kmeny — částečně či zcela nezávisle rozvíjet podle představ svých nebo podle představ svých vůdců. Jenomže způsob života milionů černých a barevných se industrializací jižní Afriky, ke které

Hospodářství se zotavuje

Mezinárodní měnový fond ve Washingtonu vydal výroční zprávu o stavu světového hospodářství. Je to poprvé od roku 1974. Výroční zpráva vyznívá velmi optimisticky. Hlavním posláním mezinárodního měnového fondu je zajišťovat, aby mezinárodní měnový systém hladce fungoval a v druhé řadě pomáhat státům, které ve svých platebních bilancích narážejí na dočasně schodky. S výkonem těchto funkcí je jaksi spojeno, že měnový fond každoročně zhodnocuje stav světového hospodářství a vydává o něm zprávy. Nejnovější konstatuje, že uprostřed léta 1976 svět dovršil svůj první rok hospodářského ozdravení, z nehlubší ekonomické recese za minulá čtyři desetiletí. Zpráva uvádí, že výroba v průmyslových státech se zvyšuje v uspokojivé míře, zatímco stupeň inflace byl značně nižší než v roce 1974. Vyjádřeno číselně, vrchol inflace v druhé polovině roku 1974 dosahoval 13 a půl procenta — kdežto v první polovině letoška sedmi procent. Pokud se týše produkce, zpráva konstatuje, že nedošlo ke vzrůstu výroby od roku 1973 do roku 74, v následujícím roce došlo dokonce k 1 a půl procentnímu poklesu produkce, a teprve v první polovině letoška se dosahuje produkční vzrůst, jenž za rok může dosáhnout výše 6 a půl procenta.

Je zajímavé, že vývoj v ostatních průmyslových zemích se ubírá celkem přesně podle vzoru Spojených států, kde hospodářské zotavení se dostavilo nejdříve. V minulých dvou letech by-

svou práci podstatně přispěli, tak změnil a tradiční kmenová příslušnost tak uvolnila, že se přesídlovací plány dají velice těžko uskutečnit. Miliony černých příslušníků nejrozumnějších kmenů žijí dnes zčásti ve zcela nedůstojných podmínkách, v jednotvárném prostředí městské periferie jako je Soweto u Johannesburgu, na okraji jihoafrických průmyslových center. A u těchto předměstských bantů také především vznikají nepokoje.

la ve Spojených státech zredukována jak inflace, tak nezaměstnanost, třebaže ani v jednom případě se nedostavil pokles tak velký, jako tomu bylo v případech dřívějšího hospodářského oživení z ekonomického zvládnutí, které ovšem nebylo tak hluboké. Zpráva poznamenává, že podobná situace se projevuje v celém světě a konstatuje, že jak inflace tak nezaměstnanost zůstávají na mimořádně vysokém stupni. Zatímco průměrná hospodářská čísla o situaci průmyslových zemí ukazují, že se opakoval vývoj ve Spojených státech, za čísla o průměru se skrývají důležité individuální rozdíly. Tak se ve zprávě zdůrazňuje, že stupeň inflace ve Francii a v Japonsku se těsně rovnal inflačnímu průměru jejich obchodních partnerů, zatímco v západním Německu a ve Spojených státech byl stupeň inflace pod zaznamenaným průměrem a v Itálii a v Británii nad ním.

Americká vládní národohospodářská zpráva Mezinárodního měnového fondu povzbuzuje. Ředitel fondu před rokem poukázal na Spojené státy jako na zemi, která by měla podnitit své hospodářství, aby pomohla uspišit hospodářské oživení v celém světě. President Ford tuto radu tehdy odmítl s poukazem na to, že nepodnikne nic, co by mohlo urychlit inflaci. V nynější, nejnovější zprávě Mezinárodní fond schvaluje politický postup, který Spojené státy uskutečňovaly. Zpráva žádá, aby se poptávka opatrně řídila a nezvětšovala umělými daňovými a peněžními zásahy. Mezinárodní fond prohlašuje, že obnova cenové stability je nezbytná.

Celková tendence výroční zprávy Mezinárodního měnového fondu vyznívá v tom smyslu, že inflace je největší nepřítel a že boji proti inflaci je třeba dát přednost před všemi jinými hospodářskými problémy. Zpráva měnového fondu bude mít o hlas nejenom v americké veřejnosti, kde debata o inflaci a o nezaměstnanosti je velmi diskutovanou záležitostí, ale i v americké volební kampani, nýbrž patrně i na mezinárodním fóru.

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

RUDOLPH PEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746
GEORGE POSPISHIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511

ANEBO PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

SPORT

• Ve druhém a třetím kole I. hokejové ligy byly sehrány tyto zápasy: Budějovice-Jihlava 4:2, Plzeň-Sparta 6:5, Brno-Košice 4:3, Gottwaldov VŽKG 1:4, Litvínov-Slovan 5:5, VŽKG-Ostrava 4:2, Jihlava-Litvínov 5:0, Košice-Plzeň 4:6, Bratislava-Pardubice 2:2, Sparta-Č. Budějovice 3:2, Kladno-Gottwaldov 5:1. Pořadí prozatímni tabulky: 1. VŽKG, 2. Dukla Jihlava, 3. Sparta.

• Vítkovická koulačka H. Fibingerová získala nazpět světový rekord. Na opavském stadionu startovala ve Velké ceně města Opavy a překonala červencový rekord Bulharky Christové (21,89 m) o 10 cm. Světový rekord vytvořila již prvním hodem, v dalších měla skvělé výkony: 21,90; 21,40; 20,98; 21,33; 21,10 m.

• Odvetné zápasy prvního kola evropských pohárových soutěží v kopané přinesly našim mužstvům pouze částečný úspěch. Baník Ostrava postupuje do druhého kola Poháru mistrů a Slovan Bratislava v Poháru UEFA. Naproti tomu Sparta v Poháru vítězů a Savia Praha v Poháru UEFA jsou z dalších bojů vyřazeny. Výsledky zápasů: Ostrava-Viking Stavanger (Norsko) 2:0, Sparta-MTK Budapešť (Maďarsko) 1:1, Akademik Sofia-Slavja (Bulharsko) 3:0, Slovan-Reykjavik (Island) 5:0.

• Jeden z posledních aktivních pamětníků začátků české kopané a boxu dr. ing. V. Pondělíček se dožívá 85 let. V posledním desetiletí před 1. svět. válkou hrál v družstvu SK Slavja spolu s legendárním Jendou Koškem. Byl nejen znamenitým brankářem v kopané, ale i v hokeji, v němž v roce 1914 získal týmu Čech v Berlíně titul mistra Evropy. Téměř 50 let stál v čele čs. boxerských svazů amatérů i profesionálů a jako mezinárodní ringový rozhodčí byl uznávanou kapacitou.

• Na Yankee stadionu v New Yorku darovali bodový rozhodčí Muhamadu Alimu vítězství nad výborně připraveným Ken Nortonem. Bylo

to třetí vzájemné utkání. V prvním vyhrál Norton a zlomil Alimu spodní čelist. Ve druhém zvítězil Ali. Nejvyšší čas, aby tento ringový šašek odstoupil. Bylo by to jen v zájmu již tak dost zprofanovaného boxu. Za tento sportovní podvod inkasoval Ali \$6 mil. a Norton 1 milión. Ali se svými 34 lety patří k nejstarším mistrům světa v historii boxerů kategorie všech vah. Jack Dempsey odstoupil z trůnu ve 32 letech, Jean Cunney ve 30 a Rocky Marciano ve 33. Na tomtéž Yankee stadionu získal před 40 lety Max Schmeling svůj titul mistra světa. Tehdy zvítězil před 79.000 diváky nad Jack Sharkeyem. Dva roky poté ho již v 1. kole knockoutoval Joe Louis.

• Na 13. MS v seskoku padákem v Římě v disciplíně skupinového seskoku z výše 1000 metrů zvítězilo družstvo USA před Francií a Polskem. V soutěži žen vyhrály Američanky před Francií a NDR. Čs. parašutistky skončily na 5. místě, muži se umístili neslavně na osmém.

• Švéd Larson se stal v Hagenu (NSR) mistrem světa v jízdě motokár před domácími jezdci Kortem a Bottem.

• Maďarský fotbalový svaz zakázal mistru Maďarska Ferencvaros Budapešť do 1. 3. 1977 jakýkoliv start na zahraničních turnajích. Důvod: mistři nastoupili v ligovém utkání proti Honved Budapešť s rezervní jednáctkou.

• 51. ročník Mezinárodních šestidenních závodů motocyklů v rakouském Zeltwegu skončil těsným vítězstvím Trophy-teamu NSR (Zündapp) se 312,0 body před Československem (Jawa) 383, 8 b. a NDR 785, 1 b. Stříbrnou vázu si odvázejí domů čs. jezdci. Kluby: Dukla Praha; tovární týmy: 1. Zündapp, 2. Jawa. Nejlepší jezdci: 1. A. Gritti (It.) 3786 bodů, 2. J. Stodůlka 3819 b., 3. E. Hau (NSR) 3851 b. Letošní soutěž byla díky překvapivě dobrému počasí až příliš snadná, což byl handicap pro čs. jezdce. Příští ročník se jede v Krkonoších.

• Dne 19. října 1901 byl v Praze založen Český fotbalový svaz, takže letos je čs. organizované kopané 75 let. Kromě všelijakých "schůzovních" oslav bylo 3. 10. na hřišti Dukly Praha na Julisce sehráno mezinárodní utkání bývalých internacionálů Československa a Maďarska. Sestavy obou týmů tvořili hráči z MS 1962 v Chile, kde čs. fotbalisté prohráli až ve finále s Brazílií

Odešel velký přítel čs. lidu

Paul H. Douglas

Jak jsme o tom přinesli zprávu v minulém čísle pod jeho fotografií, ve Washingtonu zemřel 24. září ve věku 84 let senátor Paul H. Douglas. Jeho život, bohatý v tak mnohém směru pracovní činností, ideály, pevným přesvědčením i zkušenostmi, skončil po dlouhé nemoci. Jedním z největších přínosů jeho práce, plodného života člověka čestného, velkomyslného a vroucího, jsou zásluhy o vymezení lidských práv a nároků na svobodu národů, mezi nimiž zkušované Československo bylo často v popředí jeho spravedlivých snah.

Senátor Paul H. Douglas byl našim váženým přítelem. Někteří z nás jej poznali před 40 léty a vzpomínky na osobní jednání a styk s ním jsou nezapomenutelné. Vzděláním a povoláním byl sen. Douglas národohospodář; jako profesor Chicagské university se stal známým pro svůj široký rozhled a mimořádné schopnosti pedagogické.

Věřil sice ve vědu, ale také byl přesvědčen, že tzv. vysoké učení a filosofie se mají uvádět v praktický život. Proto se zajímal o politiku. V letech třicátých byl zvolen do chicagské městské rady, kde pro svou nesmlouvavost nebyl příliš oblíben. Jeho působení v radě nemělo dlouhého trvání, ale následky byly dalekosáhlé, neboť odhalil mnohé závady v městské správě. Kandidoval pak do kongresu Spojených států, ale některým představitelům demokratické strany se nezdál příliš žádoucím. Nedal se ničím uplatit, ani zvíkat ve svém přesvědčení.

Znalý světových dějin a nadán prozíravostí, od počátku varoval před Hitlerem.

dost nešťastně 3:1. Slavnostní výkop provedl předseda FIFA J. Havelange. "Stříbrní" z roku 1934 Plánička. Nejedlý, Ženíšek ad. uspořádali pro fandky a fanynky autogramiádu.

• Čs. reprezentant Jan Bártů, třetí na OH 76, obsadil v juniorském MS moderních pětibojařů 2. místo. Soutěž vyhrál Maďar Lajoš Dobi. Bártů se připravil o celkové vítězství nepodařeným startem v 1. disciplíně, ve které skončil až 41.

WS/60

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

U mnohých si tím vysloužil nepřítel. Když mu vývoj událostí dal za pravdu a Hitler strhl svět do války, přihlásil se prof. Douglas do americké armády jako prostý voják. Svou výchovou byl Paul H. Douglas původně Quaker, to jest pacifista, a je tím pozoruhodnější, že ho životní zkušenosti přesvědčily, že zlo nelze trpět a je nutno proti němu bojovat i se zbraní v ruce, je-li to třeba.

Prof. Paul H. Douglas byl v té době již padesátníkem a musil se domáhat pomoci svých přátel, aby byl přijat k aktivní službě v americkém námořnictvu. Podrobil se výcviku namáhanému pro mladé muže, natož pro muže jeho věku. Vojenské úřady však rozhodly, že se nemá účastnit přímých bojů. Až když na válečném křižníku nastala kritická chvíle při vylodování na pacifickém ostrově, bylo prof. Douglasovi konečně dovoleno přidat se k bojujícím námořníkům. Na pacifickém bojišti utrpěl zranění, které zanechalo trvalé následky.

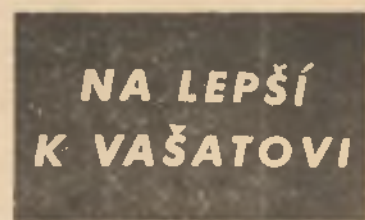
Po válce se Douglas jako vysloužilý námořník vrátil do Chicaga a do normálního života. Tentokrát ho demokratická strana přivítala a byl zvolen do senátu Spojených států. Stal se důležitým zastáncem svých ideí nejen v národohospodářském oboru, ale díky svému nadání, vzdělání a širokým znalostem všeobecně vynikající osobností. Byl dobrým znalcem Evropy a k Československu měl neobyčejně vřelý vztah. Cítil s národem, jehož historie i cíle idejí mu byly blízké.

Před 25 léty upozorňoval v americkém senátě na problémy, s nimiž bude nutno se vypořádat; předvídal např. úpadek měst. Připravil rozbor nespravedlivého daňového zákona, který dává výhody nejbohatším, ale marně žádal o nápravu. Od konce války varoval před komunismem. Za předsednictva Eisenhowera se mu podařilo prosadit dodnes platnou resoluci o porobených národech.

Američané českého a slovenského původu vděčně vzpomínají na upřímný zájem senátora Douglase o osud Československa. Varoval Ameriku před Hitlerem a byl první, kdo s námi bouřil proti Mnichovu. S velkým pochopením sledoval náš odboj a vždy ochotně pomáhal. Byl skvělým řečníkem a na pozvání Československé národní rady americké byl častokrát na-

ším hostem v Plzeňském parku. Hned po válce nás varoval před sovětským nebezpečím. Na Československém dnu, rok před únorovým pučem, byl přesvědčen, že se blíží rozhodná dějinná chvíle. O posledních volbách dobře věděl, že ne všichni voliči českého a slovenského původu v Chicagu se pamatují na jeho zásluhy a vřelý vztah k československému lidu. Byl však příliš velkým člověkem, než aby nám to kdy vytýkal.

Po prohraných volbách žil se svou ženou Emily, roz. Taftovou, ve Washingtonu. Námaha poslední volební kampaně narušila jeho

zdravotní stav a žil již jen v ústraní. Jasná mysl — a tím i jeho obdivuhodný rozhled — však zůstaly nedotčeny. Svým vytčeným ideálům zůstal neochvějně věren.

Tisíce přátel vzpomíná dnes na senátora Paula H. Douglase s vděčností a s uznáním jeho čestné životní víry. Československá národní rada americká se k nim připojuje s vlastním vděkem a vzpomínkami — které sen. Douglasovi patří jako vzácnému, ušlechtilému člověku, příteli Československa.

Z prohlášení

Československé národní
rady americké

VESELICE

V Mnichově byla zahájena už tradiční největší lidová veselice v Evropě. Tak zvané Oktoberfest, říjnová slavnost, která se koná tradičně v měsíci září a přesahuje do měsíce října. Letos je to již 142. říjnová slavnost. První se konala v roce 1810. 25. říjnových slavností se v průběhu posledních 166 let ovšem nekonalo, 23 jich odpadlo kvůli válečným událostem, dvě pro epidemii cholery. 240.000 velkých sklenic — mázů — má utišit žízeň po novém podzimním pivě. Budou ho pít miliony. Loni se například na říjnové slavnosti prodalo 4 a půl milionu mázů piva. A snědlo se půl milionů pečených kuřat. Říjnová slavnost trvá 16 dní a návštěvník, který chce vidět všechny atrakce, musí absolvovat "pěšmo" skoro šest kilometrů.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET - NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace.

• Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P.M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte; YU 8-3505 — RH 4-9787

ZÁPADNÍ NĚMCI V BRNĚ

Západoněmečtí vystavovatelé byli na 18. mezinárodním strojírenském veletrhu velice žádanými partnery. To platí právě tak pro průmyslové podniky, jako pro zástupce bankovních skupin. V pozadí tohoto zájmu je nyní již zcela zřejmá a nevyhnutelná nutnost československého hospodářství investovat. V popředí jsou tři důvody: Musí být splněny úkoly vastního plánu, je třeba dostát závazkům vůči ostatním zemím RVHP, především Sovětskému svazu a konečně jde také o to, zlepšit exportní situaci v obchodě se západními průmyslovými zeměmi. Podobně jako NDR je Československo hlavním dodavatelem ostatních zemí RVHP pokud jde o investiční statky. 80% československé strojírenské produkce je vyváženo do zemí RVHP.

Více než polovina těchto vývozů jde do Sovětského svazu. Do západních průmyslových zemí šlo v minulém roce pouze 7,3% strojírenského exportu. Přes tuto nevyváženost zahraničního obchodu je Československo ze všech socialistických zemí na Západě nejméně zadluženým státem. Deficit obchodní bilance se západními průmyslovými státy činil koncem roku 1975 cca 300 milionů dolarů a deficit bilance se zeměmi RVHP dosáhl naproti tomu 338 milionů dolarů, především proto, že byly citelně zdraženy ceny surovin importovaných ze Sovětského svazu.

Při diskusi s představiteli západních bank, které byly zastoupeny v Brně, prohlásil generální ředitel Státní banky Československé, že se uvažuje o tom, zda Československo se obrátí v nejbližší době na "Euro-trh". V této souvislosti je nutno také pohlížet na návštěvu kompletního vedení československé obchodní banky u západoněmecké Commerzbank, která má v Brně již několik roků veletržní kanceláře. U západ-

ních bank má Československo pověst mimořádně dobrého dlužníka. Na Eurotrhu se objevilo v roli zájemce již v roce 1975, kdy také byla uzavřena půjčka ve výši 60 milionů dolarů na pět let. Československá strana se nechala slyšet, že tato půjčka byla určitým testem. Jestliže se nyní očekává druhý, ještě větší krok Československa na Eurotrhu, počítá se s tím, že podmínky budou stejné, jako v roce 1975. Nový přístup ke kreditům, pokračuje dále Handelsblat, ke kterému patří také výzva aby západní banky otevřely v Praze své representace, se kryje přesně s obrazem, který si západoněmecké firmy v Brně udělaly z nesčetných rozhovorů s obchodními partnery s podniků zahraničního obchodu. Totiž — nyní je nutno investovat, modernisovat, racionalizovat a k tomu je nutné kooperovat se Západem na úrovni, která podstatně přesahuje obvyklé kompensace. K tomu jsou však potřeba peníze. Neboť západní banky jsou stále méně ochotné poskytovat nevázané úvěry na obchody se socialistickými zeměmi, včetně Československa, bez ohledu na jeho relativně nízké zadlužení.

V souladu s cíli nynější pětiletky je hlavní zájem Československa soustředěn na zařízení pro získávání energie, zařízení pro petrochemii a také, což je dost překvapující, na zařízení pro ochranu životního prostředí. Mimo tyto zvláště pozoruhodné věci, byl normální obchod západoněmeckých a berlínských vystavovatelů v Brně téměř bez výjimky dobrý. Zájem byl o speciální ocele, speciální stroje pro tváření, stroje pro výstavbu komunikací a také medicínsko-technická zařízení. Československá strana však měla zájem na kompenzacích — zhruba ve výši 35% hodnoty západních dodávek. Zájem Československa o zařízení pro výrobu energie je zcela pochopitelný.

Ještě pořádně nezačal podzim, jen se zatím trochu ochladilo a situace v zásobování elektřinou je již v Československu opět napjatá. Energetici museli opět přistoupit k poměrně velice vysoké regulaci dodávek proudu, dané stupněm 14. To vše znamená omezení pro mnohé průmyslové podniky a omezení dodávek proudu — znamená nemožnost plnit plán, to znamená žádné premie a nižší výdělky. Těžko pochopit, proč již dnes ony téměř zoufalé výzvy k domácnostem, aby omezili spotřebu proudu. Ve statistice se dozvídáme o kolik více se vyrábí elektrické energie dnes než před deseti či dvaceti lety. Přírůstek jen za po-

sledních 10 let činí 5.595 Megawatt (viz Statistická ročenka 1975) a výsledek? Po určitém zlepšení v září museli energetici opět přistoupit k vyšší regulaci proudu. Proč? Tu chybí ono, tu nefunguje to. Mimo provoz je jeden blok Tušimice II a jeden blok v Novákách, v elektrárně Tušimice I. musejí odstavit dva agregáty a v Pruneřově zlobí předešlá vač vody. V Riegrových sádech explodovala rozvodna.

Československo na úkor spotřebního průmyslu celá léta budovalo nejen hutě a ocelárny, ale také přehrady a vodní elektrárny, tepelné elektrárny, nikde nebyl horník postaven výše než v Československé propagandě a přes všechnu soutěž, závazky, Rudé prapory, přes všechny brigády a mimořádné směny — chyběla v teplém měsíci září — 31 roků po skončení války — elektrická energie.

Neznám jména západoněmeckých tepelných elektráren, nikdy jsem nečetl o závazcích tamnějších pracovníků, vím však, že produkuje dostek proudu a také vím, že když se trochu ochladí nemusím zapínat elektrickou kamínka či elektrický topič, tedy onen spotřebič, který se nemá v Československu zapínat ráno — když se vstává tedy od 7. do 11, ani večer, když se člověk vrátí do prochládlého bytu, tedy od 17. do 21. hodiny — zde stačí otočit kolečkem ústředního topení a byt je v tu ránu přetopen, v září i v lednu. Uvažuji o všech těchto rozdílech a nejsem schopen nalézt jiný důvod než ten, že zde jsem v chaotickém kapitalismu, zatím co v Československu vládne pořádaný socialismus, s přímotopnými spotřebiči, které je však nutno vypínat, a také s výzvami na spotřebitele, aby si letos nekupovali brambory k uskladnění. — Zbytečně by se jim prý ve sklepě zkazily a v zimě jich bude v obchodech prý dostatek. Což o to, vzpomínám, že jsem jaro co jaro vyhazoval v Československu ze sklepa zkažené brambory, to bylo ovšem v dobách, kdy mně reklama obchodu přesvědčovala, že není nic lepšího, než si koupit brambory k uskladnění hned na podzim. Neboť tím pomohu výkupním podnikům, zemědělcům i socialismu. V průběhu času nyní však vědci zřejmě došli k přesvědčení, že tomu tak není. Nebo je to prostě tím, že brambor je málo. Pak je skutečně lépe je nenechat zbytečně hnit ve sklepech, lépe si koupit vždy potřebné množství v obchodě. Proč nedoufat, že tam vždy budou.

— sv.

Telegraficky ze světa

Poprve za svou existenci, komunistická Čína pocítuje — sotva měsíc po Maově smrti — mohutnou vlnu zločinnosti a dělnického absentérství. • Přejmenším třikrát plánovaná a zrušená návštěva Leonida Brežněva v Německé spolkové republice, se patrně uskuteční počátkem listopadu. • Ke konci roku se chystá Brežněv do Paříže. V nedávném vystoupení pro francouzskou televizi mluvil o svých dobrých vztazích k Paříži. • V rámci Helsinek vykoná polosoukromou návštěvu v Polsku ke konci října francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing. Vydá se tam na hon a na kus politické řeči s tamním stranickým předsedou Edwardem Gierkem. • V Indii probíhá soudní proces, v němž se představitelé skupiny největších indických novin a časopisů snaží dosáhnout zrušení cenzury, kterou vláda Indiry Gandhiové uvalila na tisk před dlouhou řadou měsíců jako "dočasné mimořádné opatření". • V Portugalsku začala volební kampan pro místní volby, které se budou konat dvanáctého prosince. • Sudán uzavřel svoje jižní území, kde vypukla neznámá nemoc, která má již na svědomí přes stovku obětí. • Slabě, ale přece se mstí sověti Japoncům za nevrácený MIG 25: od té doby, co s ním pilot Bělenko přistál v Japonsku, sovětští pohraničníci zajali už šest japonských rybářských člunů v diskutovaných vodách kolem Kurilských ostrovů. • Zločincem, který se pokusil provést loupež v potravinářském obchodě v centru Washingtonu, byl vážně postřelen údržbář sovětského velvyslanectví, Sergej Stěpanov, 59. • Kongres Spojených států uložil embargo na dodávku zbraní Uruguayi, kde, jak říká důvodová zpráva, jsou vojenskou juntou neustále porušována lidská práva. •

PŘÍLEŽITOST PRO MLADÉ AMERIČANY

Jako každoročně i letos se konají — 4. prosince — zkoušky vypsané americkým zahraničním ministerstvem pro zájemce o zahraniční službu. Žádosti o přihlášku ke zkouškám je třeba odeslat do 24. října a přihlášky včetně veškerých podrobných informací lze obdržet na následující adrese: Board of Examiners for the Foreign Service, P. O. Box 9317, Rosslyn Station, Arlington, Va. 22209.

Československo-kanadský kulturní klub

ve Windsoru pořádá až do konce října uměleckou výstavu představitelů několika národních kultur. Výstava je ve windsorské "Willistead Library."

Fiala Gallery v New Yorku,

1310 Madison Ave., pořádá výstavu dvou československých umělců — exulantů, českého grafika Hovádíka a slovenského malíře Guderny. Galerie je otevřena denně od jedenácti dopoledne do šesti večer. Výstava našich umělců tam potrvá do třináctého října.

Krajanské divadlo J. Snížka

v New Yorku vzpomene pátého výročí úmrtí svého zakladatele v neděli, 24. října ve 3. hod. odpoledne v Českém domově pásmem klasických veselohr, Klicperovy Veselohry na mostě, Bozděchovy Kounic a Marie Terezie a Vrchlického V sudě Diogenově. Jsou to díla českých klasiků, která sbližují svou hodnotou Jiráskovu Lucernu. V režii B. Helclové-Snížkové hraje celý soubor s Járrou Kohoutem v hlavní roli Diogena.

VTIPY

Průvodce výpravy turistů: "Kdyby ta paní tam vzadu byla tak laskavá a na chvíli linku přerušila svůj tok řeči, slyšeli bychom mohutný hukot vodopádu."

Hlasatel v sále: "A ted' vystoupí smíšený sbor."

Z hlediště se ozve: "Jak to smíšený? Vždyť to jsou sami muži!"

Hlasatel pohotově: "Nojo — ale jenom jeden z nich je zpěvák."

Szolba Funeral Home, Inc.

TERAZ V ASTORII

23-86 31st STREET, ASTORIA
(blízko Českého Domova)

Kaplnky k dispozici
vo všetkých častiach New Yorku

Nové parkovisko k dispozícii priamo u budovy.

Telefon BU 8-9833

GIGANT

V západoněmeckém přístavu Brémách byla spuštěna na vodu největší tanková loď, která kdy byla postavena v loděnicích Německé spolkové republiky a která kdy plula pod vlajkou této země. Loď s výtakem 393.000 brutto-tun je dlouhá 370 metrů a široká 64 metrů. Byla postavena pro společnost Hapag-Lloyd za 190 milionů marek. Křest lodi provedla v brémském přístavu žena spolkového presidenta, dr. Mildred Scheelová, slovy: "Křtím tě na jméno Bonn a přeji ti a tvé posádce vždy šťastnou plavbu!"

Seifert - pětasedmdesát

Je to předně radost a štěstí, že ještě i jako proředivělí muži smíme poděkovat básníkovi, jehož slovy kdysi promlouvala naše mladá léta. A je to i zadostiučinění a hrdość, že v témže čase a prostoru žije s námi člověk, který navzdory vši zlobě doby dal příklad samozřejmě lidskosti a neokázalé mravnosti.

Necht' však jsou pětasedmdesáté narozeniny Jaroslava Seiferta i podnětem k tomu, abychom se pokusili přehlédnout osud muže, který — jsa osobností jedinečné ražby, ztělesnil typus českého vzdělance a tvůrce na způsob zvláště vzorný.

Vyšel z chudých poměrů a nikdy na to nezapomněl: prožil krásné dětství a nikdy se mu neodcizil. Vstoupil do literatury s tou nádhernou generací, která vyrůstala z doby jak z obnošených šatů a věřila, že básní změni svět. Nebylo mu dvacet, když začal tisknout své básně a v pětadvaceti byl slavný. Mohl být ještě slavnější, kdyby byl plul po všech větrech své doby; rozpomněl se však pod poetistickými ohňostroji a nad ponornými vodami surrealismu na "prosté slovo" Nerudova a kantilénu lidové písně.

Jako všichni jeho přátelé z poválečné avantgardy byl komunistou. Věřil — neboť to právě tato orientace tenkrát znamenala — že lze dovršit lidskou svobodu spravedlností a učinit skutkem dávno už splatný sen o dělné solidaritě. Po šťastných libáncích s revolucí však byl kon-

frontován s její konkrétní historickou tváří. Zatímco mnozí křečovitě bránili svůj sen a jiní se dali sestupnou cestou politického kalkulu a pragmatické spekulace, on se prostě přidržel mravního jádra svých původních sympatií.

Ve verších, které se rodily v krásné zmámené hlavě a hlavy několika mladých generací krásně mámily, se obrátil k základním lidským vztahům, když svět se začínal vázat vztahy zideologizovanými, a když se na všech stranách schylovalo k ledové abstraktní nenávisti — on vytrvale zpíval o lásce.

Tak tomu bylo i po válce — když se účast na kolektivním pochodu stala zprvu ctností a pak povinností. Jaroslav Seifert prostě není stvořen k tomu, aby držel krok. Odjakživa byl zavázán jinému rytmu — tepu lidských srdcí, s nimiž věrně souznívá.

Psal o tiché písni Viktoriáně, když všude břešně klaholily megafony, vzpomínal na maminku, když se pod ničivými tlaky bortila hůmánní společenská struktura a obracel jemně dětský pohled ke hvězdám, když měl být vši mocí upoután falešnými idoly. Nevysloužil si mnoho oficiálního vděku — a hodnotní, jichž si jiní nabírali plnými hrstmi, byl obdařen teprve v několika "mladých letech" a to pak ještě zdráhavě.

Jakožto skutečný umělec a po ocenění celého národa byl vyzdvížen spontánně na přední místo československého kulturního života přesně v té jediné chvíli moderní historie, kdy na krátko padla hradba mezi kulturou oficiální a živelnou vytvářenou, kdy se tvůrce ochotně uvazoval ve službu dobré věci veřejné a lidé mu viseli na ústech, aby vyslechli artikulováno, čím jim překypovalo nitro a co měli na jazyku. A odešel opět do ústraní, když se jakémukoli pokusu o autenticitu začalo odzvánět. V dokonalé jednotě se svým dílem, které je už dnes klasické a nezapomenutelné proto, že dávno přešlo lidem do krve, sleduje Jaroslav Seifert už více než půl století skutečné proudění českého ducha: raduje se s ním, když je do zpěvu, chvěje se jeho úzkostmi a přežívá s ním v hlubinách.

Na západoevropských silnicích je vidět stále více cyklistů a motocyklistů. Jízdní kola a motocykly prožívají svou renesanci. Ty tam jsou doby, kdy se motocykly vyměňovaly za pohodlnější vozidla, za auta. Motocykl, který byl v padesátých letech nejrozšířenějším dopravním prostředkem, však změnil svou roli. Dnes již není motorka lacinou náhražkou auta. Stala se sportovním nářadím, kterého používají rádi především mladí lidé ve volném čase, přičemž pojem "mladý", se čas směrem nahoru hodně protahuje. Oblíbenost motocyklů se znovu potvrdila na 12. mezinárodní výstavě jízdních kol a motocyklů, ve zkratce IFMA, v západoněmeckém městě Kolíně nad Rýnem. Třicet výrobců vystavovalo na 150 nových modelů motocyklů, modelů, které v mnoha případech znamenají úplný zvrat v dosud platných konstrukčních zásadách. Změny ukazují především na vývoj ve dvou směrech. Zvýšený důraz na bezpečnost jezdce a důraz na komfortnější jízdní vlastnosti motocyklu, k čemuž patří především robustnější, pružnější motor, jednoduchá obsluha a pérování, které samozřejmě souvisí i z bezpečností, s dobrou stabilitou motocyklu. Bylo zajímavé pozorovat, že stále víc se i u menších motorek prosazují kotoučové brzdy, které nahrazují brzdy bubnové. Lítá kola pak stále častěji nahrazují již téměř klasická kola s drátěným výpletem.

Ideální motorka abychom tak řekli už není závodní stroj, přizpůsobený běžné silničnímu provozu, jako tomu bylo ještě v nedávné minulosti. Dnes si většina zájemců přeje motocykl, který sice dovozuje rychlou, sportovní jízdu, ale který se obejde bez vysokých obrátek, velkého výkonu, je pohodlný a má tichý chod. A zvláště na tento poslední faktor, tichost, se klade stále větší důraz. Je překvapující, že se objevují hodně motocykly vodou, nebo přesněji řečeno, kapalinou chlazeným motorem, což je jistě dražší než chlazení vzduchem. Této koncepci však dávají konstruktéři přednost, protože jim dovozuje se lépe vypořádat s hlučností motoru.

Je zajímavé, že konstruktéři vidí i u motorek budoucnost ve čtyřtákním motoru. Bylo až nápadné, jak i renomovaní výrobci dvoutákních motorů přecházejí u nových modelů ke čtyřtaktu. Největší výrobce motocyklů na světě, japonská firma Honda, předváděla na výstavě v Kolíně hned celou novou řadu motocyklů s čtyřtákním motorem.

Na výstavě bylo skutečně co

vidět a co obdivovat. Možná, že vás bude zajímat, když alespoň v krátkosti popíšeme motorku, která se na kolínské mezinárodní výstavě těšila největší pozornosti. Je to motocykl značky Münch, který má označení TTS. Tato motorka, která si mezi novináři vysloužila pojmenování "Mamut", je zřejmě nejtěžší, váží 295 kilogramů — nejsilnější, má 103 KS, a snad i nejdražší seriově vyráběná motorka na světě. Každý týden opustí pouze jeden tento super-motocykl dílnu konstruktéra Friedla Müncha v Altenstadtu v německé spolkové zemi Hesensku. Nu a tento "Mamut" stojí, bratru, 25 tisíc 500 západoněmeckých marek. Ale už prý není třeba nic dokupovat, nebo přibídnout, protože konstruktér pamatoval skutečně na vše, co si jen lze představit.

Myšlenkou zkonstruovat tuto ideální motorku se zabýval Friedl Münch už před deseti lety. Motocykl Münch TTS je pak výsledkem jeho pilné práce, kterou dokončil až v poslední době. Použil čtyřválcového automobilového motoru NSU o obsahu 1300 krychlových centimetrů a s výkonem 103 KS.

ZBRANĚ PRO PEKING

Už jsme psali o všemožných mimořádných počtech a projevech úcty, jakých se dostalo při nedávné návštěvě komunistické Číny bývalému ministru obrany USA Jamesu Schlesingerovi, i o důvodech, které k tomu vedly. James Schlesinger totiž — třebaže momentálně nezastává žádný veřejný úřad patří mezi ty, kteří na konkrétních příkladech radí k opatrnosti vůči Sovětům. Po návratu ze svého třidvacetidenního čínského pobytu prohlásil James Schlesinger na tiskové konferenci, že v Pekingu diskutoval o čínských obranných problémech s příslušnými vládními činiteli a došel k závěru, že by Spojené státy měly uvažovat o prodeji zbraní pekinské vládě. Třebaže odmítl odpověď na otázku, zda se domnívá, že by Čína měla modernizovat a zesílit svou

Podle motoru pak konstruktér Münch vyvinul speciální čtyř - rychlostní převodovku, zkonstruoval rám a navrhl kola litá z lehkého kovu. Motorku vybavil kotoučovými brzdami vpředu i v zadu a kapotou pro řízení.

Aby se toto monstrum dalo vůbec plynule do pohybu, vyžaduje to nějakých 4 tisíce otáček za minutu. Potom ale stačí jen malé pootočení plynem a již jste za 50ti kilometrovou hranicí. Zrychlení má tato motorka snad jako závodní automobil formule I. Z místa se dostane do rychlosti 100 kilometrů za pouhé čtyři vteřiny. Nejvyšší rychlost je 220 kilometrů v hodině a podle konstruktéra jí taky lehce dosáhne. Ale Münch TTS není konstruována jen pro dálnice. I na vedlejších silnicích je velmi lehce říditelná a výborně sedí v zatáčkách. Je to motocykl stavěný pro jízdu na velké vzdálenosti. Jeden z majitelů tohoto Mamuta mezi motorkami, říká, že ujel vzdálenost mezi Dortmundem v Porúří v západním Německu a Římem za necelých 10 hodin. Zkuste takového výkonu dosáhnout v tom nejlepší sportovním autě.

Drobné zprávy

Sedmdesátin se dožil český dirigent dr. Václav Smetáček, národní umělec. • ČSSR má u OSN nového velvyslance: Jiřího Meisnera, který se uvedl na zahájení odzbrojovacích jednání ve Vídni demagogickým projevem. • Nedožitých sedmdesátin Jaroslava Ježka vzpomněli přátelé na Olšanských hřbitovech u skladatelova hrobu. • Zasloužilý umělec Jaroslav Gleich, sólista Národního divadla v Praze, zemřel ve věku 76 let. • Sté výročí úmrtí Františka Palackého bylo zařazeno mezi kulturní jubilea UNESCO pro letošní rok. • Čtyři pošty na kolečkách — objíždějící denně v pravidelných intervalech obce, má okres Jihlava. •

armádu pro případ obrany před Sovětským svazem, je zcela jasné, před čí agresivitou se chce Peking chránit.

Nepřehlédněte, prosíme!

Prosíme všechny naše evropské předplatitele, aby veškerou korespondenci řídili od tohoto dne výhradně na švýcarskou adresu Evropských Listů: EL (Evropské Listy) Postfach 606, 8058-Zürich Flughafen, Switzerland. Poněvadž jsme zrušili bankovní i poštovní konto ve Frankfurtu v západním Německu, řiďte laskavě veškeré platby ve prospěch EL na: Schweizerischer Bankverein, 8033 Zürich, s poznámkou "z. G. Americké Listy P5-622.890."

Evropské Listy

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- Schůzky v Norimberku každý čtvrtek na Velehradu, Zufuhrstr. 8, tel. 0911/26684.
- Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic, ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.
- Pátek-neděle 15. až 17. října 1976, Itálie-Brixen, Feldthurns, jižní Tyrolsko: Haulíkovo symposium na počest 120. výročí úmrtí K. Havlíčka Borovského. Bližší informace v redakci AL/EL.

XI. Vsesokolský slet v Praze 1948

jehož vydání komunistická vláda v Praze roku 1948 zakázala, vyšel s fotografickou přílohou jako dokument doby v curyšské Konfrontaci u příležitosti IV. sletu svobodného sokolstva v zahraničí.

Tento památník uspořádali Marie Provazníková a Pavel Javor. Můžete objednat — v Evropě na adrese:

• Konfrontation AG, Im Struppen 1, CH-8048 Zürich, Switzerland

v Kanadě a v Americe na adrese:

• Konfrontation SA P. O. Box 794, Peterborough, Ont. Canada K9J 7A2 za cenu: 30,— sFr nebo US \$12.00